

เทศน์เช้า วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลามันไม่ได้ปฏิบัติ อย่างพวกเราชาวพุทธ เราว่าพระพุทธเจ้าสอนให้ปล่อยวาง เราก็เข้าใจตามประสาพวกเราว่าเราก็ปล่อยวางกันแล้วๆ ปล่อยวางเหมือนก้อนอิฐก้อนไม้ ก้อนอิฐก้อนไม้มันก็ปล่อยวางก็ไม่เห็นมันไปแบกรับอะไรเลย ทำไมไม่เห็นมันมีความทุกข์ล่ะ ทำไมเรามีความทุกข์ล่ะ นี่การปล่อยวางเรา เราคิดกันอย่างนั้นไง คิดแบบประสาโลก คิดแบบทางวิทยาศาสตร์ใช่ไหม ถ้าวิทยาศาสตร์ต้องทดสอบ ต้องทดลอง แล้วต้องเป็นอย่างนั้นตลอดไปถึงจะเป็นวิทยาศาสตร์ เราก็คิดกันอย่างนั้น แล้วเราก็คิดว่าเราปล่อยวางอย่างนั้น

มันเป็นอย่างที่ว่าวิทยาศาสตร์จริงๆ แต่วิทยาศาสตร์จริงๆ มันต้องปฏิบัติ มันต้องเข้าไปประสบการณ์ ต้องปฏิบัติอย่างนั้น เห็นมรรค เห็นภาวนามยปัญญา ปัญญามันจะเคลื่อนไปอย่างไร แล้วมันชำระกิเลสอย่างไร มันต้องพิสูจน์กันอย่างนั้น แล้วมันจะปล่อยวางอย่างนั้นจริงๆ มันเหมือนทางวิทยาศาสตร์ แต่เหมือนวิทยาศาสตร์ แต่พุทธศาสนาเห็นไหม วิทยาศาสตร์มันมีทฤษฎีที่ว่าใครค้นคว้าได้ละเอียดกว่า ทฤษฎีที่เก่ากว่ามันก็ลบล้างไปๆ

แต่พุทธศาสนานี้ไม่มีใครสามารถลบล้างได้นะ เพราะมันเป็นความจริงเหนือความจริง ถึงว่าเป็นอริยสัจใจ สัจจะความจริงอันหนึ่ง อันนี้เป็นอริยสัจ ใครที่ได้เข้าถึงอริยสัจใจดวงนั้นจะเป็นสิ่งที่ว่าประเสริฐที่สุด ใจดวงนี้สำคัญมากนะ เราเกิดเราตาย เวลาคนเขาออกกำลังกายกัน ร่างกายสมบูรณ์หาซื้อไม่ได้ เราต้องออกกำลังกาย เราต้องรักษาของเราเอง เราต้องออกกำลังกายขึ้นมา มันจะแข็งแรงขึ้นมา

หัวใจก็เหมือนกัน ถ้าเราพิจารณาขึ้นมา เราปฏิบัติของเราขึ้นมา หัวใจมันจะพลิกออกมา เพราะอะไร เพราะหัวใจนี้สำคัญมาก หัวใจนี้พาตายพาเกิด สิ่งนี้ถ้าผู้ที่ประพฤติ

ปฏิบัติ ผู้ที่ศึกษาธรรมนะ บอกว่าพูดอย่างนี้ สอนอย่างนี้ เหมือนกับฮินดู ฮินดูเขาสอนนะ ว่าจิตนี้เป็นอาตมัน ศาสนาพุทธสอนอย่างนั้นไม่ได้ ศาสนาพุทธสอนผิด

ถ้าสอนผิดว่าเป็นอาตมันนั้นมันจะไปเข้ากับฮินดู มันเป็นอัตตาในการเกิดและการตาย การที่ไม่บูบสลาย จิตนี้ไม่มีบูบสลาย จะเกิดตายๆ มันเป็นสภาวะแบบนี้ตลอดไป แต่มันเป็นอนัตตาเพราะว่าสังขารของเรานี้มันเป็นอนัตตา คำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นหลักการของเรื่องอนัตตา เรื่องอนิจจัง เรื่องสรรพสิ่งนี้ไม่เชื่อเรื่องพระเจ้า ไม่เชื่อเรื่องสิ่งใดต่างๆ เพราะอะไร เพราะภาวะของจิตนี้มันไม่เคยตาย มันสภาวะที่ว่ามันทำคุณงามความดีไป ไปเกิดเป็นพระเจ้าได้

เห็นไหม ในธรรมบท พระอินทร์ปกครองเทวดาอยู่ แต่เทวดาที่ว่ามีแสงมีความสว่าง อาหารที่เป็นทิพย์ของที่เป็นทิพย์วัดกันด้วยความทิพย์ เขามีความสว่างไสวมากกว่ากัน เห็นไหม ยังลงมาทำบุญกับพระกัสสปะ เพราะพระกัสสปะออกจากสมาบัติแล้วไปโปรดคนทุกข์คนยาก เพื่อให้คนทุกข์คนยากได้มีโอกาสทำบุญบ้าง พระอินทร์ปลอมตัวมาเป็นคนทุกข์คนยากมาใส่บาตร แต่ใส่บาตรขนาดไหน คนเศรษฐีปลอมตัวอย่างไร มันก็ทิ้งร่องรอย พระกัสสปะแปลกใจว่าอาหารอย่างนี้ไม่ใช่ของคนจนหรือ กำหนดดูเป็นพระอินทร์

นี่จิตนี้ไม่เคยตาย พระอินทร์เวียนตายเวียนเกิด ถ้าเราทำคุณงามความดี เราก็ไปเกิดเป็นพระอินทร์ วาระของพระอินทร์ก็มี วาระของสรรพสิ่งนี้มีอยู่ เพราะในวัฏฏะนี้เป็นอนิจจัง สิ่งที่เป็นวัฏฏะเป็นอนิจจังเป็นวาระ สิ่งทั้งหมดวาระแล้วต้องเป็นไป ไม่มีสิ่งใดคงที่ ไม่มีสิ่งใดคงที่ในสภาวะในสถานะที่เกิดและการตาย แต่ตัวจิตนั้นมีตลอดไป

ถ้าไม่มีตลอดไป เวลาทำบุญ เห็นไหม พระอินทร์มาทำบุญกับพระกัสสปะ มันคนละภพเลย ภพของมนุษย์กับภพของพระอินทร์ ทำไมบุญกุศลมันส่งไปให้พระอินทร์ มีพลังมีแสงที่มากขึ้นไปละ เพราะบุญมันส่งไปในวัฏฏะ ในวัฏฏะนี้ส่งกันได้ เวลาอุทิศส่วนกุศลว่าอุทิศส่วนกุศลไม่ได้ คนเรานี้คนไหนทำแล้วก็คนนั้นได้ จะอุทิศส่วนกุศลไปได้อย่างไร

อุทิศส่วนกุศลคือความปรารถนา เป้าหมายใด อธิษฐานบารมี บารมี ๑๐ ทศขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาเป็น

พระพุทธเจ้า เป็นพระโพธิสัตว์ ความปรารถนาความตั้งเป้าหมายไว้แล้วกระทำ การอุทิศส่วนกุศล เรามีการเกิดและการตายในสถานะต่างๆ มีเวรมีกรรมต่อกันมา เราอุทิศส่วนกุศลให้เจ้ากรรมนายเวร อุทิศส่วนกุศลให้กับพ่อแม่ปู่ย่าตายายของเรา

ทำไมลูกมาบวชพ่อแม่ได้ ๑๖ กับละ นี่พ่อแม่ได้ ๑๖ กับเพราะอะไร เพราะไข่ของแม่ไข่ใหม่ กับเชื้อของพ่อไข่ใหม่ กลั่นออกมา จิตปฏิสนธิเข้าไปในไข่ นั่นเกิดออกมา เลือดเนื้อเชื้อไขของพ่อแม่มาค้ำศาสนาไว้ ค้ำศาสนา เวลาเราสร้างโรงพยาบาล เราซื้อเครื่องมือแพทย์ เราได้บุญมากเพราะอะไร เพราะโรงพยาบาลเครื่องมือแพทย์นี้ไปรักษาคณไข่

นี่ก็เหมือนกัน ผู้ที่มาบวชในศาสนา ค้ำจุนศาสนา ศาสนธรรมคือคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สมมุติสงฆ์ สงฆ์เข้ามาศึกษาธรรมนั้น สงฆ์นี้เป็นผู้ที่จรรโลงศาสนาธรรมนั้น สงฆ์นี้เป็นผู้รักษาศาสนานั้น ตัวศาสนาเป็นรูปธรรมขึ้นมา เพราะพระขึ้นมาปฏิบัติ เพราะพระสื่อความหมายนั้น แต่ตัวสังขารตัวความจริงตัวศาสนานั้นเป็นนามธรรมที่ใครจะเข้าไปศึกษาเข้าไปรู้อันนั้น แล้วพระสืบต่ออย่างนี้มา ๒,๕๐๐ กว่าปีนี้ไม่ขาดวรรคขาดตอนของสงฆ์เลยนี้ แล้วไข่ของมารดา เลือดเนื้อเชื้อไขของเราเข้าไปค้ำกับศาสนานั้นเราไม่ได้บุญหรือ

นี่บุญ ๑๖ กับ เพราะเหมือนกับเราสร้างโรงพยาบาล เราสร้างโรงพยาบาลเพื่อรักษาคณไข่ แต่เราเอาลูกเข้าไปค้ำศาสนาเพื่อรักษาศาสนธรรม การรักษาศาสนธรรมพ่อแม่จะไม่ได้อย่างไร นี่แล้วว่าอุทิศส่วนกุศลไม่ได้ อุทิศส่วนกุศลไม่ถึงกัน คนไหนทำคนนั้นได้ เพราะลูกบวชพ่อแม่ก็ยังได้บุญได้กุศล เพราะเลือดเนื้อเชื้อไขของพ่อของแม่มาค้ำศาสนาไว้วาระหนึ่งไว้กาลหนึ่ง แล้วคนเจ็บไข้ได้ป่วยคือเจ็บไข้ได้ป่วยด้วยกิเลส กิเลสมันบีบบี้สไฟใจดวงนั้น

ใจดวงนั้นมีความทุกข์ความร้อน พยายามจะแสวงหาที่ออกก็เข้าโรงพยาบาล เหมือนคนป่วยเข้าโรงพยาบาล ถ้าหมอรักษาหายก็หายออกไป ถ้าหมอรักษาไม่หาย นี่เจ็บก็ต้องรักษาตามอาการเพราะโรครักษาไม่หาย แต่อย่างนี้โรคไหนรักษาไม่หาย เรื่องของกิเลสมันอยู่กับหัวใจ ถ้าหมอวิเคราะห์โรคนั้นถูกต้อง ให้นายนั้นถูกต้องตามอริยสัจทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มรรคอันนั้นเข้าไปทำลายเชื้ออันนี้ ธรรมโอสธ ถ้าธรรมโอสธ

นั่นเข้าไปคบกับกิเลสดวงนั้น กิเลสในใจดวงนั้นแล้วกิเลสหลุดออกไปใจดวงนั้น ใจดวงนั้นมีไหม

ใจดวงนี้ที่สอนแบบอื่นๆ อื่นๆเขาไม่ได้สอนอย่างนี้ เขาสอนแบบว่าต้องอ่อนวอนพระเจ้า ต้องอ่อนวอนไฉน บูชาัญญ ทำอะไรก็อ่อนวอนพระเจ้า เพื่อจะกลับไปเป็นส่วนหนึ่งของพระเจ้านั้น สิ่งนี้มันเป็นสิ่งที่อ่อนวอนกัน มันไม่ใช่ เพราะจิตนี้มันกลับไปอยู่กับไม่ได้หรอก ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน

“อาหนันท์ เราตายเราก็เอาธรรมของเราไปนะ เราไม่เอาธรรมของใครไปเลย”

“แล้วเมื่อไหร่มันจะหมดมรรคหมดเหตุหมดผลล่ะ”

“อาหนันท์ ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม”

ผู้ใดปฏิบัติ เห็นไหม พระอาทิตย์ขึ้นมานี้มันต้องส่องแสงมานี้ เราต้องได้รับความร้อนมาก ต้นไม้ใบหญ้ามันได้รับแสงนั้น มันสังเคราะห์เป็นอาหารของมัน มันได้ประโยชน์ของมัน นี่สิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ของมัน ทำลายเผาผลาญผิวหนังของเราให้เป็นโรคมะเร็งเป็นอะไร เห็นไหม

นี่มันเกิดมา พระอาทิตย์ขึ้นมาแล้วแต่ใครจะได้ประโยชน์และไม่ได้ประโยชน์ เราเกิดมาในพุทธศาสนา เราจะทำบุญของเราได้ประโยชน์ไม่ได้ประโยชน์ขนาดไหน เราเข้าใจของเราเอง เราเข้าใจตามกิเลส ว่าพระพุทธเจ้าสอนให้ปล่อยวางเราก็ปล่อยวางแล้ว เราก็ปล่อยวางนะ

นี่ฤๅษีชีไพรในครั้งพุทธกาลเขาก็ปล่อยวาง เขามีสมาบัติด้วย เขาเหาะเหินเดินฟ้าด้วย เขาระลึกอดีตชาติได้ สิ่งนี้มันมีมาก่อนศาสนาแล้ว ศาสนามีก่อน แล้วศาสนาพุทธสอนเรื่องมรรคา เจ้าชายสิทธัตถะไปเรียนกับลัทธิต่างๆ หมดเลย แล้วเรียนแล้วก็แก้กิเลสไม่ได้ เพราะเจ้าชายสิทธัตถะเป็นสุภาพบุรุษ ไม่ทุจริตกับตัวเอง เพราะอะไร เพราะเวลามันถอยออกมากิเลสมันก็เท่าเก่า สิ่งที่ทำเท่าเก่าแล้วมันก็มากิเลสไม่ได้ แล้วทางไหนหนอมันจะเป็นทางออก สุดท้ายแล้วถึงกลับมาอานาปานสติ ทำสมาธิสมาธิ คือสติพร้อมกับความรู้สึกละ

ว่าจิตนี้เป็นนามธรรม จิตนี้เป็นนามธรรมจับต้องไม่ได้ จิตนี้เป็นธรรมปล่อยวาง
ก็วางแบบสิ่งที่ว่าไม่มีประโยชน์ วางแบบสวะลอยไปในน้ำ แล้วก็ว่าตัวเองมีศีลมีธรรมๆ
คิดกันไปว่ากันไป แล้วเราก็มากล่าวต่อศาสนาของเราเองว่า ศาสนาเราสอนแล้วได้
ประโยชน์อะไร ทำไมเราต้องมาวัด นี่คนที่เขาออกกำลังกาย เขาวิ่งทุกวัน ทำไมเขาต้อง
ออกกำลังกายล่ะ เราไปวัดไปวาเราก็เพื่อสละทานของเรา มันบริหารที่จิตใจ จิตใจได้
สละได้การกระทำนะ นี่สิ่งใดไม่มีพริหรือก โลกนี้ไม่มีของพริ ทุกอย่างมันเป็นเหตุเป็น
ผลไปตลอด การสละออกไปจากเรานี้ เราสละออกไปมันเป็นบุญกุศลของเราไปแน่นอน

การประพฤติปฏิบัติก็จะง่ายขึ้น เพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าเป็นพระพุทธเจ้า นี่ท่านมหาศาลเลย คนว่าเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็น
พระพุทธเจ้ามีคนศรัทธามาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าไม่ใช่หรือก สิ่ง
ที่เกิดขึ้นมาเพราะท่านทำมาทั้งนั้นเลย ท่านสละออกมา สิบชาติสุดท้ายสละหมด นี่เป็น
พระเวสสันดรสละทั้งเมือง สละทั้งภรรยา สละทั้งลูก สละทุกอย่าง สละมาเพื่อเป็นองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ที่สละทุกอย่างทำไมจะไม่ได้ของตอบแทนที่เป็นทุก
อย่างล่ะ นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราสละออกเราออกมา เวลาเราจะมาประพฤติปฏิบัติเราก็
ปฏิบัติง่าย เวลาคนมาประพฤติปฏิบัติ

เราอยู่ในป่านะ อยู่กับครูบาอาจารย์ กรรมมันแปลกมหัศจรรย์มาก มีเพื่อนกัน
อยากจะสวดปาฏิโมกข์มาก จับพระปาฏิโมกข์ขึ้นมาที่ไรปากเน่าทุกที เวลาว่างปาฏิโมกข์
ที่ไรปากก็หาย แล้วก็อยากสวดเพราะได้บุญกุศลมาก พอหยิบปาฏิโมกข์ขึ้นมาปากจะเน่า
ทันทีเลยนะ พอวางไปก็หาย เป็นอยู่อย่างนั้น จนท้อใจ จนนั่งร้องไห้กับหนังสือปาฏิ
โมกข์ วางหนังสือปาฏิโมกข์ไว้เลย นี่กรรมมันให้ผล

เวลากรรมมันทำไว้ ทำไมมันเป็นอย่างนั้นล่ะ พวกเรานี้เป็นพระแล้วเราก็นั่ง
ปาฏิโมกข์กัน เราก็นั่งศึกษากัน เราไม่เห็นมีกรรมมาตัดรอนอย่างนั้น ทำไมท่านเป็นอย่าง
นั้น นี่เป็นเพื่อนกันอยู่ด้วยกัน บอกจับหนังสือปาฏิโมกข์ที่ไรปากเหมือนปากนกกระจอก
มันจะเน่าทั้งสองข้างเลย ถ้าวางหนังสือปาฏิโมกข์ บอกว่า เอาล่ะเราไม่ท่องล่ะ มันจะหาย
เลย เห็นไหม นี่กรรมมันแนบไปกับจิตอย่างนั้น

แล้วเราทำบุญกุศล เราสร้างคุณงามความดี ทำไมธรรมไม่ไปกับเราละ แล้วธรรมไปกับเรา ความเป็นธรรมคือบุญกุศล ธรรมคือความบุญกุศล บุญกุศลอกุศลนี้คือธรรม แล้วมันจะติดไปกับใจ ใจดวงนี้เราบริหารของเราขึ้นมาตลอด แล้วเราภาวนาขึ้นมา มันจะเปิดช่อง ทำไมคนปฏิบัติฯ ไปได้ง่าย ครูบาอาจารย์ทำไมปฏิบัติไปได้ละ ทำไมเราปฏิบัติไปไดยากละ นี่มันเป็นสิ่งที่เราทำมากับมือทั้งนั้น กรรมเราทำมาทั้งนั้น สิ่งที่เกิดขึ้นกับในปัจจุบันนี้คือการกระทำของเรา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพานสั่งไว้ “ภิกษุทั้งหลาย เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกความประมาทนี้เป็นอกุศลที่ร้ายกาจมาก เพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสเป็นคำสุดท้าย เป็นคำสั่งเสียสุดท้ายเลย ว่าเราจงอยู่ด้วยความไม่ประมาทเถิด ถ้าเราไม่ประมาท มันจะเกิดอะไรกับเราขึ้นมาละ เว้นไว้แต่เราขับรถไปบนถนน เราพยายามดูแลของเรา ร้อยเปอร์เซ็นต์เลย แต่เขาก็มาชนเราจนได้เหมือนกัน เราไม่ประมาทขนาดไหน ถ้ามีกรรมมันก็มีส่วนของมัน ถ้าเรามีความไม่ประมาทตลอดไป

นี่การสร้างกรรมใหม่มันจะไม่เกิด แต่กรรมเก่าเราจะไปปิดกั้นอย่างไร เพราะมันเป็นของที่เราสร้างมา เราสร้างมา เราทำเขาไว้ แล้วเราจะปฏิเสธว่าสิ่งนั้นจะไม่ให้เกิด แล้วเราจะปฏิเสธได้อย่างไร พระอาทิตย์ขึ้นมามอบว่าไม่ร้อน แห่ม ร่มเย็นเป็นสุข เหมือนกับพระจันทร์ขึ้น มันเป็นไปได้อย่างไร เวลาพระจันทร์ขึ้นมันก็ร่มเย็นเป็นสุข เพราะคนนั้นอยู่กับพระจันทร์ คนไหนที่ขึ้นอยู่กับพระอาทิตย์เราก็ต้องหาเกาะหาที่บังของเรา ถ้าเราหาเกาะหาที่บังของเรา นี่ธรรมโอสธ

ธรรมโอสธคือยา อริยสัจคือยา ศีล สมาธิ ปัญญา เกิดสมาธิ เกิดศรัทธาขึ้นมา เราเกิดบุญกุศลแล้ว ถ้าเราไม่เกิดศรัทธาเรามานั่งอยู่ที่นี้ได้อย่างไร เรามีความจงใจ เรามาทำบุญกุศลทำไม เราจะฟังธรรมทำไม เราจะคัดแปลงตนทำไม นั่งสมาธิมันเป็นความสุขหรือ คนนอนถึงจะเป็นความสะดวกสบาย ทำไมต้องมานั่งหลังขัดหลังแข็งเพื่ออะไร เพราะเราเห็นประโยชน์ของมันข้างหน้า ถ้าเรานอนอยู่อย่างนั้นเราจะต้องมานอนอย่างนี้ตลอดไป แต่ถ้าเราขึ้นมา นั่งขัดสมาธิขึ้นมา เราจะทำสิ่งที่เชื่อในหัวใจของเรา ธรรมโอสธเกิดขึ้นตรงนี้ไง ยาเราต้องหาขึ้นมา

เวลาเขามีการก่อสร้างกัน เขามีพิมพ์เขียว เขาก็สั่งวัสดุอะไรมาได้เขาก็ก่อสร้างบ้านได้ แต่เราจะก่อสร้างเนื้อสร้างตัว นี่จะมีพิมพ์เขียวคือธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่วัสดุทุกอย่างเอ็งต้องหาทั้งหมด สมาธิก็ต้องหาเอง ปัญญาก็ต้องหาเอง สติก็ต้องหาเอง หาเอง ขุดเอง คั้นคว่ำเองขึ้นมาจากใจของเรา แล้วเราก็ประกอบขึ้นมาเป็นบ้านเป็นเรือนของเราขึ้นมา

ถ้าใครทำสมาธิสมาธิขึ้นมาเนี่ย มันจะมีที่พึ่งที่อาศัย ใจที่มันอยู่ในที่เราร้อน แดดออกร้อนมาก ถ้าบ้านหลังหนึ่ง มันก็มีความร่มเย็น ถ้าบ้านหลังนั้นมีแอร์ติดแอร์ด้วย มันยิ่งเย็นเข้าไปใหญ่เลย แอร์เพราะอะไร เพราะเราเข้าใจตามความเป็นจริง เรามีสมาธิแล้ว เราเข้าใจว่าสิ่งนี้เป็นอนิจจัง สิ่งนี้เป็นสรรพสิ่งที่เกิดขึ้นชั่วคราว พระอาทิตย์ขึ้นมาเดี๋ยวก็ตก เวลาพระอาทิตย์ตกดินไปแล้วความร้อนก็ไม่มี มันเป็นสัจจะความจริงอย่างนั้น

ถ้าเรามีความเย็นใจ เราจะไปเดือดร้อนอย่างนั้นไหม นี่แอร์ คือว่ามันใคร่ครวญให้เห็นสัจจะความจริง แล้วไม่คั่นร่นไปกับสภาวะแบบนั้นไง แต่มันก็มีความร่มเย็นเป็นสุข นี่สมาธิแล้วยกขึ้นวิปัสสนาอย่างที่ว่า มันจะปล่อยวางได้มันต้องมีเหตุมีผลอย่างที่ว่าพิสูจน์กัน ใจ วิชยาศาสตร์เขาพิสูจน์ เขาสังเคราะห์กัน เขาทำปฏิกริยากัน เขาถึงเห็นผลอันนั้นว่าเป็นสิ่งนี้ออกมา

นี่ก็เหมือนกัน มรรคมันเดินตัวอย่างไร มันหมุนอย่างไร ธรรมจักร ภาวนามย ปัญญา จักรมันเคลื่อนไปอย่างไร ธรรมจักรชำระกิเลส กงจักรนี้บีบบีบี่สีไฟ กงจักรทำลาย เชือดหัวใจให้เจ็บแสบปวดร้อน ธรรมจักรเข้าไปเยียวยาอย่างไร นี่ความพิสูจน์อย่างนี้ ต้องมีการพิสูจน์อย่างนี้ พุทธศาสน์ต้องเกิดขึ้นกับหัวใจอย่างนั้น พอชำระสิ่งนี้ออกไป เห็นไหม อกุปปธรรม สิ่งนี้จะไม่เลื่อมจากใจดวงนั้น ใจดวงนั้นมีอยู่ แล้วใจดวงนั้นมี ธรรมแนบไปกับใจดวงนั้น ใจดวงนั้นเกิดอีก ๘ ชาติ เกิดอีก ๓ ชาติ เกิดอีกชาติเดียว แล้วไม่เกิดอีกเลย มันเป็นอย่างไร มันเห็นสภาวะธรรมอย่างนั้น นี่มันจะปล่อยวางอย่างนี้

การจะปล่อยวางมันต้องมีเหตุมีผลถึงจะปล่อยวาง เหตุผลทำลายกัน ใจแล้ว ปล่อยวาง ไม่ใช่ว่าฉันนึกว่าปล่อยวางก็ปล่อยวาง นี่ชาวพุทธ เรานี้พุทธทะเบียนบ้านจะเป็นอย่างนั้น ถ้าพุทธในการประพฤติปฏิบัติมันต้องต่อสู้ ต้องคัดแปลงตน ต้องทรมาณใจ ต้องต่อสู้ การขัดใจคือขัดกิเลสนะ การสะดวงสลายเราฝืนมัน เราฝืนกิเลสทั้งหมด อยาก

มา อยากทำบุญ มันไม่อยากไป ต้องไป ต้องไปเที่ยวอยากไปสำมะเลเทเมา มันอยากไป
เราต้องบังคับมัน เห็นไหม เราบังคับกิเลส นี่วัสดุที่เกิดขึ้นจากพิมพ์เขียวขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า เราจะสร้างขึ้นมา

ศีลก็คือบังคับไม่ให้มันเป็นไปตามโลกเขา นี่ถ้าพูดถึงธรรมก็เกิดขึ้นมาจากหัวใจ
แล้วเราบริหารใจอย่างนี้ขึ้นมา นี่พุทธศาสน์ไม่ใช่อินดูหรอก จิตนี้มีอยู่โดยดั้งเดิม จิตนี้มี
อยู่โดยธรรมชาติของมัน แล้วจิตนี้ก็เวียนตายเวียนเกิด ไม่มีต้นมีปลาย แล้วจิตนี้ก็วิมุตติ
ได้โดยจะไม่ใช่ไปอีก มีโดยธรรมชาติ มีโดยนิพพาน ไม่ใช่มีหรอกพระเจ้า เอวัง